

แผนกิจกรรมการศึกษา

ชุดวิชา 81712 แนวคิดทางการเมืองและสังคม

Political and Social Concepts

**หลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต วิชาเอกการเมืองการปกครอง
สาขาวิชารัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช**

ภาคการศึกษาที่ 2/2567

คำนำ

มีคำกล่าวในการศึกษาประวัติศาสตร์ความคิดว่า ‘อดีตคือดินแดนอันแปลกหน้า’ (the past is a foreign country) คือการเดินทางเข้าไปยังดินแดนที่เราไม่รู้จัก มีความคุ้นเคยและเข้าใจมันในแง่หนึ่งถือเป็นมนต์เสน่ห์ เป็นความแปลกประหลาด กลายมาเป็นความฉงนสนเท่ห์ (wonder) ที่อาจสร้างความตื่นตาตื่นใจ แต่ในอีกแง่หนึ่งทำให้เราเกิดความสับสน รู้สึกถึงความไม่เป็นมิตรและแปลกแยกจากมัน เจกเช่นปัญหา ความยากลำบากอันเกิดจากการศึกษาประวัติศาสตร์ ความรู้และศิลปวิทยาการของมัน มีเนื้อหารายละเอียดที่อัดแน่นไปด้วยข้อมูล เหตุการณ์ แนวคิด ภาษา ยากแก่การทำ ความเข้าใจ รวมไปถึงข้อจำกัดทางหลักฐานอ้างอิงตลอดจนตัวบริบท (context) ที่มีความแตกต่างไปจากผู้ศึกษาอย่างสิ้นเชิง

อย่างไรก็ตามการศึกษาค้นคว้าที่มาในรูปของความรู้ในทางประวัติศาสตร์และศิลปวิทยาการยังคงมีความจำเป็น เหมือนคำกล่าวที่ว่าปัจจุบันเป็นในอดีต อีกทั้งเพื่อจะได้รู้จักเข้าใจอดีตในแบบที่มันเคยเป็นมาและตระหนักว่าความรู้ในเชิงศิลปวิทยาการที่มีความต่อเนื่องและถูกส่งผ่านมาในแต่ละยุคสมัยนั้น แม้ว่าจะมีความเปลี่ยนแปลงในแต่ละช่วงยุคสมัย แต่สุดท้ายแล้วมันก็ยังคงความสำคัญในฐานะความรู้ภูมิปัญญาาร่วมกันของมวลมนุษยชาติ ในแง่ของการเป็นทั้งคำถาม (perennial question) ของการมาอาศัยอยู่ร่วมกันในสถานะของสัตว์การเมือง (zoon politicon) ที่คงอยู่กับมนุษย์

ประเด็นปัญหาที่มีความสำคัญไม่น้อยไปกว่าการศึกษาเพื่อทำความเข้าใจอดีต เหมือนดังที่ได้กล่าวมาในข้างต้น คือเรื่องของการใช้เกณฑ์เพื่อบำเหน็จการแบ่งยุคสมัยทางประวัติศาสตร์ (periodization) ซึ่งแน่นอนว่าสิ่งที่เกิดขึ้นมาในประวัติศาสตร์ย่อมมีความต่อเนื่อง (continuity) มีความคาบเกี่ยวซ้อนทับกันอยู่ (overlapping) สิ่งที่เกิดขึ้นมาก่อนหน้าย่อมมีอิทธิพลส่งผ่าน จนไม่อาจมีเส้นแบ่งที่ใช้แยกเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์ในเชิงที่ตัดขาดออกจากกันอย่างชัดเจน ทำให้การขีดเส้นแบ่งยุคสมัยจึงเป็นปัญหาภายในตัวมันเอง (boundary/demarcation) อีกทั้งการคัดสรรหรือเลือกเอาความรู้ที่จะใช้ในการแบ่งเป็นการซ่อนไว้ด้วยอคติการตัดสิน การแบ่งยุคสมัยคือการใช้ชุดของอำนาจกระทำการต่อประวัติศาสตร์ เช่นการแบ่งประวัติศาสตร์ออกเป็นยุคโบราณ ยุคกลาง ยุคใหม่และยุคปัจจุบัน การแบ่งตามความรู้ในเชิงศิลปวิทยาการตั้งแต่ยุคโบราณ ยุคคลาสสิก ยุคโรมัน ยุคกลางตอนต้น ตอนปลาย ยุคแห่งการสำรวจ ยุคฟื้นฟูศิลปวิทยาการ ยุคปฏิรูปทางศาสนา ยุคต่อต้านการปฏิรูปทางศาสนา ยุคปฏิวัติวิทยาศาสตร์ ยุคพาณิชยกรรม ยุคปฏิวัติอุตสาหกรรม ยุคแสงสว่างทางภูมิปัญญา ยุคแห่งการปฏิวัติและอีก ฯลฯ แต่ในแง่การแบ่งของการที่กักกักกันตามความสะดวก (take it for granted) ด้วยการแบ่งมีการใช้หลักเกณฑ์ในเรื่องความรู้เข้ามา จึงเป็นไปเพื่อจัดระเบียบ สร้างแบบแผนให้กับประวัติศาสตร์ อีกทั้งเพื่อให้เกิดความเข้าใจแก่ตัวผู้ศึกษาเอง

ในส่วนเนื้อหาของชุดวิชาแนวคิดทางการเมืองและสังคม ก็ยังสืบเนื่องกับปัญหาและการตั้งข้อสงสัยถึงคำอธิบายในการศึกษาความรู้ทางประวัติศาสตร์และศิลปวิทยาการที่กล่าวมาในข้างต้น ถึงกระนั้นก็ตามคณะกรรมการบริหารชุดวิชาหวังว่าองค์ความรู้ในทางความคิดและศิลปวิทยาการชุดนี้ อยู่ในฐานะมุมมอง (perspective) จากหลากหลายมุมมอง เพื่อให้ผู้ศึกษาสามารถมีความรู้ออกจากถ้ำที่เขยิบเข้าใกล้ เข้าถึงแสงสว่างแห่งภูมิปัญญาไม่มากนักน้อย

คณะกรรมการบริหารชุดวิชา
แนวคิดทางการเมืองและสังคม

สารบัญ

	หน้า
คำนำ	2
ปฏิทินการศึกษา	5
รายละเอียดชุดวิชา	6
- คำอธิบายชุดวิชา	
- วัตถุประสงค์	
- รายชื่อหน่วยการสอน	
- โครงสร้างเนื้อหาชุดวิชา	
งานที่กำหนดให้ทำ	8
รูปแบบการจัดทำรายงาน	11
การสัมมนาเสริม	13
การประเมินผลการศึกษา	14

ปฏิทินการศึกษา ภาคการศึกษาที่ 2/2567
ชุดวิชา 81712 แนวคิดทางการเมืองและสังคม

วันที่ 31 พฤษภาคม - 1 มิถุนายน 2568 - สัมมนาเสริมครั้งที่ 1 (ส่งรายงานฉบับที่ 1,2)
วันที่ 2 – 3 สิงหาคม 2568 - สอบปลายภาค

หมายเหตุ * วันสัมมนาอาจมีการเปลี่ยนแปลง สามารถดูได้จากเว็บไซต์และเฟซบุ๊กสาขาวิชา
รัฐศาสตร์ (<http://www.stou.ac.th/Schoolnew/polsci/page/Home.aspx>)

* หมายเหตุ

1. ในกรณีที่ท่านไม่สามารถเข้าร่วมสัมมนาได้ ให้ท่านทำบันทึกแจ้งต่อประธานกรรมการประจำสาขาวิชา
รัฐศาสตร์ ล่วงหน้าอย่างน้อย 1 สัปดาห์
2. การส่งรายงานให้เป็นไปตามที่กำหนดไว้ในแผนกิจกรรม
3. ขอให้นักศึกษาส่งคืนแบบสอบถามหลังจากทำกิจกรรมการเรียนการสอนเสร็จเรียบร้อยแล้ว โดยส่งผ่าน
อาจารย์ประจำกลุ่ม

รายละเอียดชุดวิชา

1. คำอธิบายชุดวิชา

วิเคราะห์และเปรียบเทียบแนวคิดทางการเมืองและสังคมที่สำคัญๆ เพื่อเป็นกรอบในการอธิบายปัญหาต่างๆ ทางการเมือง ความสัมพันธ์ระหว่างรัฐในฐานะองค์อธิปัตย์กับประชาชน การใช้อำนาจรัฐในการกำหนดนโยบาย และผลกระทบต่อสังคมและวิถีชีวิตของประชาชน การกระจายอำนาจ การปกครองตนเองของประชาชน และการศึกษาวิเคราะห์กรณีปัญหาของไทยและต่างประเทศที่สำคัญ

2. วัตถุประสงค์

2.1 เพื่อให้วิเคราะห์และเปรียบเทียบแนวคิดทางการเมืองและสังคมสำคัญ ๆ

2.2 เพื่อให้ประยุกต์แนวคิดทางการเมืองและสังคมในการศึกษาวิเคราะห์ปัญหาการเมืองของไทยทั้งในระดับชาติและระดับท้องถิ่น

2.3 เพื่อให้นำองค์ความรู้ที่ได้จากการวิเคราะห์มาเสนอทางออกของสังคมการเมืองไทย

3. รายชื่อหน่วยการสอน

หน่วยที่ 1	การศึกษาเกี่ยวกับแนวคิดทางการเมืองและสังคม
หน่วยที่ 2	แนวคิดทางการเมืองและสังคมในยุคคลาสสิกและโรมัน
หน่วยที่ 3	ความสัมพันธ์ระหว่างเอกเทวนิยม (Monotheism) กับแนวคิดทางการเมืองและสังคม
หน่วยที่ 4	เทววิทยา (Theology) กับการเมืองและสังคม
หน่วยที่ 5	แนวคิดทางการเมืองและสังคมปลายยุคกลางและต้นสมัยใหม่
หน่วยที่ 6	ทฤษฎีสัญญาประชาคม
หน่วยที่ 7	แนวคิดทางการเมืองและสังคมในยุคแห่งภูมิปัญญา
หน่วยที่ 8	แนวคิดทางอุดมการณ์
หน่วยที่ 9	แนวคิดเกี่ยวกับสิทธิมนุษยชน
หน่วยที่ 10	แนวคิดเกี่ยวกับโลกาภิวัตน์
หน่วยที่ 11	แนวคิดสตรีนิยมกับการเมือง
หน่วยที่ 12	เผด็จการอำนาจนิยมเบ็ดเสร็จ
หน่วยที่ 13	การเมืองเรื่องอุดมมนุษยสมัยและข้อถกเถียงว่าด้วยความยุติธรรมทางสิ่งแวดล้อม
หน่วยที่ 14	แนวคิดทางการเมืองแบบตะวันตกและตะวันออกในบริบทสังคมสังคมการเมืองไทย
หน่วยที่ 15	แนวคิดทางการเมืองและสังคมตะวันตก-ตะวันออก ร่วมสมัย

4. โครงสร้างเนื้อหาของชุดวิชา

81712 แนวคิดทางการเมืองและสังคม	หน่วยที่ 1 การศึกษาเกี่ยวกับแนวคิดทางการเมืองและสังคม
	หน่วยที่ 2 แนวคิดทางการเมืองและสังคมในยุคคลาสสิกและโรมัน
	หน่วยที่ 3 ความสัมพันธ์ระหว่างเอกเทวนิยม (Monotheism) กับแนวคิดทางการเมืองและสังคม
	หน่วยที่ 4 เทววิทยา (Theology) กับการเมืองและสังคม
	หน่วยที่ 5 แนวคิดทางการเมืองและสังคมปลายยุคกลางและต้นสมัยใหม่
	หน่วยที่ 6 ทฤษฎีสัญญาประชาคม
	หน่วยที่ 7 แนวคิดทางการเมืองและสังคมในยุคแห่งภูมิปัญญา
	หน่วยที่ 8 แนวคิดทางอุดมการณ์
	หน่วยที่ 9 แนวคิดเกี่ยวกับสิทธิมนุษยชน
	หน่วยที่ 10 แนวคิดเกี่ยวกับโลกาภิวัตน์
	หน่วยที่ 11 แนวคิดสตรีนิยมกับการเมือง
	หน่วยที่ 12 เผด็จการอำนาจนิยมเบ็ดเสร็จ
	หน่วยที่ 13 การเมืองเรื่องยุคนุชายสมัยและข้อถกเถียงว่าด้วยความยุติธรรมทางสิ่งแวดล้อม
	หน่วยที่ 14 แนวคิดทางการเมืองแบบตะวันตกและตะวันออกในบริบทสังคมสังคมการเมืองไทย
	หน่วยที่ 15 แนวคิดทางการเมืองและสังคมตะวันตก-ตะวันออกร่วมสมัย

งานที่กำหนดให้ทำ

*** ทั้งนี้ ก่อนมีการสัมมนาเสริมประมาณ 2 สัปดาห์ ขอให้อาจารย์ผู้สอน และนักศึกษาเข้าระบบ Microsoft teams เพื่อชี้แจงรายละเอียดในการจัดทำรายงานประจำชุดวิชา

ประกอบด้วยงานสองชิ้น แยกนำเสนอในการสัมมนาเสริมสองครั้ง รวมเป็นคะแนนเก็บ 50 คะแนน

1. รายงานฉบับที่ 1

1.1 ให้นักศึกษาศึกษาเนื้อหาในเอกสารประมวลสาระชุดวิชาแนวคิดทางการเมืองและสังคม ตั้งแต่หน่วยที่ 1 ถึงหน่วยที่ 7 มาอย่างละเอียด

1.2 ให้นักศึกษาวิเคราะห์เชิงอภิปรายในเรื่อง ‘ระเบียบแบบแผนทางการเมืองและสังคม’ ที่มีเนื้อหาปรากฏอยู่ในหน่วยที่ 1 ถึงหน่วยที่ 7 โดยดำเนินการแยกออกมาเป็นประเด็นว่าด้วย¹

รัฐ

- ธรรมชาติของรัฐ
- ที่มาของรัฐ
- เป้าหมายของรัฐ

ผู้ปกครอง

- ทำไมต้องมีผู้ปกครอง
- ที่มาและความชอบธรรมของการเป็นผู้ปกครองมีความเกี่ยวข้องกันอย่างไร
- สิ่งที่ผู้ปกครองใช้ในการอธิบายถึงสถานะ อำนาจ การปฏิบัติตนคืออะไร เช่น คุณธรรม ความยุติธรรม กฎหมายและศาสนา
- ทำไมต้องเชื่อฟังและปฏิบัติตามคำสั่งของผู้ปกครอง (หรือกฎหมาย)
- เราสามารถปฏิเสธหรือไม่ปฏิบัติตามคำสั่งและอำนาจของผู้ปกครองได้หรือไม่
- ผู้ปกครองที่ดีกับผู้ปกครองที่เลวใช้เกณฑ์อะไรในการตัดสิน

ผู้ใต้ปกครอง

- ผู้ใต้ปกครองมีความหมายและความสำคัญอย่างไรกับระบอบการปกครอง
- อำนาจของผู้ใต้ปกครอง
- การมีรัฐหรือระบอบการปกครองที่ดีควรออกแบบและจัดระเบียบความสัมพันธ์ระหว่างตัวผู้ปกครองกับประชาชนออกมาในลักษณะใด
- คุณธรรมในความเป็นพลเมือง เสรีภาพ ความเท่าเทียมและความเป็นภราดรภาพ (brotherhood) มีความหมายและความสำคัญต่อประชาชนหรือไม่

¹ ขอให้วิทยากรประจำกลุ่มแบ่งหัวข้อให้นักศึกษาเพื่อไม่ให้เกิดหัวข้อที่นักศึกษาอาจเลือกซ้ำกัน

1.3 กำหนดการส่งรายงานฉบับที่ 1

-ให้ส่งในวันที่มีการสัมมนาเสริมครั้งที่ 1

-ให้นักศึกษาจัดทำออกมาในรูปของรายงานวิชาการ (term paper) มีเนื้อหาพร้อมเชิงอรรถอ้างอิง (reference) จำนวนไม่เกิน 15 หน้ากระดาษ A4 โดยการอ้างอิงแบบ APA

-ให้นักศึกษาจัดทำเนื้อหาเพื่อการนำเสนอเพื่อประกอบการสัมมนา (oral presentation) กับสมาชิกในชั้นเรียน (สามารถเลือกรูปแบบของไฟล์ word, power point หรือสื่อทางเลือกต่างๆ โดยพิจารณาได้ตามความเหมาะสมเพื่อให้เกิดบรรยากาศทางวิชาการในห้องสัมมนา) โดยใช้เวลาในการนำเสนอไม่เกิน 20 นาที

2.รายงานฉบับที่สอง

2.1 ให้นักศึกษาเลือกนักคิด นักปราชญ์ทางการเมืองที่ปรากฏในประมวลสาระ โดยปรึกษากับวิทยากรประจำกลุ่ม

2.2 เมื่อนักศึกษาเลือกนักคิด นักปราชญ์ได้แล้ว ขอให้นักศึกษาวิเคราะห์เชิงอภิปราย ในรายละเอียดตามหัวข้อต่อไปนี้

-บริบท (context) หรือความเกี่ยวข้องในเชิงบริบท (context dependent) ที่ส่งผลต่อที่มาและการเกิดความคิดและความรู้ของนักคิด นักปราชญ์ท่านนั้น

-ศึกษาความคิดหลัก (main and core idea) ที่นักคิด นักปราชญ์ท่านนั้นเสนอออกมา โดยวิเคราะห์ทั้งในเชิงที่เห็นด้วยหรือโต้แย้ง

-วิเคราะห์ให้เห็นถึงความสำคัญ อิทธิพลและผลกระทบในด้านความรู้ ความคิดต่างๆต่อผู้คน สังคมการเมืองที่เกิดจากผลงานของนักคิด นักปราชญ์ท่านนั้น

2.3 กำหนดการส่งรายงานฉบับที่ 2

-ให้ส่งในวันที่มีการสัมมนาเสริมครั้งที่ 2

-ให้นักศึกษาจัดทำออกมาในรูปของรายงานวิชาการ (term paper) มีเนื้อหาพร้อมเชิงอรรถอ้างอิง (reference) จำนวนไม่เกิน 15 หน้ากระดาษ A4 โดยการอ้างอิงแบบ APA

-ให้นักศึกษาจัดทำเนื้อหาเพื่อการนำเสนอเพื่อประกอบการสัมมนา (oral presentation) กับสมาชิกในชั้นเรียน (สามารถเลือกรูปแบบของไฟล์ word, power point หรือสื่อทางเลือกต่างๆ โดยพิจารณาได้ตามความเหมาะสมเพื่อให้เกิดบรรยากาศทางวิชาการในห้องสัมมนา) โดยใช้เวลาในการนำเสนอไม่เกิน 20 นาที

รูปแบบการจัดทำรายงาน

รายงานที่จัดทำควรมีพิมพ์ในกระดาษ A4 โดยใช้เครื่องคอมพิวเตอร์ พิมพ์ด้วยตัวอักษร TH SarabunPSK หรือ TH SarabunNew ขนาด 16 pt. ความยาวประมาณ 12 – 20 หน้า กระดาษ A4

องค์ประกอบของรายงานมีดังนี้

1. ปกหน้า
2. คำนำ
3. สารบัญ
4. เนื้อหา
5. บทสรุป
6. อ้างอิง APA

การจัดทำ และนำเสนอรายงาน

1. การจัดทำรายงานทุกฉบับให้นักศึกษานำส่งไฟล์รายงานส่งผ่านระบบออนไลน์ ในโปรแกรม Microsoft teams
2. การนำเสนอรายงาน นักศึกษาจัดทำ power point ไม่เกิน 8 แผ่น แต่ละแผ่นไม่เกิน 8 บรรทัด เนื้อหาสาระรายงานต้องมีการนำเสนอต่ออาจารย์ประจำกลุ่ม ระยะเวลาการนำเสนอ ไม่เกิน 20 นาที / คน

ตัวอย่างการจัดพิมพ์ปกรายงาน

รายงานฉบับที่.....
ชุดวิชาแนวคิดทางการเมืองและสังคม
Political and Social Concepts

เรื่อง.....

โดย

รหัสนักศึกษา ชื่อ – นามสกุล

.....

หลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต วิชาเอกการเมืองการปกครอง
สาขาวิชารัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

สัมมนาเสริม วันที่.....เดือน..... พ.ศ.
ระบุสถานที่เข้ารับการสัมมนาเสริม

.....

การสัมมนาเสริม

การสัมมนาเสริมเป็นกิจกรรมที่กำหนดไว้ในหลักสูตร นักศึกษาทุกคนที่ลงทะเบียนเรียนชุดวิชา 81712 แนวคิดทางการเมืองและสังคม จะต้องเข้าร่วมกิจกรรมตามที่กำหนดไว้ในแผนกิจกรรมการศึกษา

1. กำหนดการสัมมนาเสริม

ชุดวิชา 81712 แนวคิดทางการเมืองและสังคม ได้กำหนดการสัมมนาเสริม ในภาคการศึกษาที่ 2/2567 ดังนี้

การสัมมนาเสริมครั้งที่ 1

วันที่ 31 พฤษภาคม – 1 มิถุนายน 2568

09.00 – 12.00 น. - บรรยายเนื้อหาชุดวิชา

13.00 – 16.00 น. - บรรยายชุดวิชา และนำเสนอรายงานฉบับที่ 1, 2

2. สถานที่สัมมนาเสริม

การสัมมนาเสริม แบบออนไลน์ ผ่านโปรแกรม Microsoft Teams

3. การเตรียมตัวเพื่อเสนอผลงาน

นักศึกษาต้องเตรียมความพร้อมในการเสนอผลงานในวันสัมมนาเสริม ดังนี้

นักศึกษาต้องเตรียมความพร้อมในการเสนอผลงานในวันสัมมนาเสริม ดังนี้

1. การเตรียมซักซ้อมตนเอง ควรมีการเตรียมตัวล่วงหน้าในเรื่องต่อไปนี้

1.1 การนำเสนอผลงาน อาจซักซ้อมวิธีการนำเสนอรายงาน ซักซ้อมการใช้สื่อประกอบ การนำเสนอเพื่อเพิ่มความมั่นใจให้ตนเอง เวลาที่ใช้ในการนำเสนอผลงานชิ้นละไม่เกิน 15 นาที

1.2 การตอบประเด็นคำถาม อาจคาดเดาคำถามของอาจารย์และเพื่อนนักศึกษา และซักซ้อมคำตอบไว้ล่วงหน้า

2. การเตรียมสื่อเพื่อประกอบการรายงาน

จัดพิมพ์เป็นแฟ้มเอกสารด้วยโปรแกรม Word หรือ Power Point ใดๆอย่างหนึ่ง ประมาณ 8 แผ่น แต่ละแผ่นไม่เกิน 8 บรรทัด เพื่อนำเสนอ ประมาณ 20 นาที ที่ช่วยให้การนำเสนอน่าสนใจ

การประเมินผลการศึกษา

การประเมินผลการศึกษาสาขาวิชาแนวคิดทางการเมืองและสังคม ประเมินจาก ผลงานและการเข้าร่วมการสัมมนา ร้อยละ 40 และประเมินจากการสอบไล่ประจำภาค ร้อยละ 60

ก. การสัมมนาเสริม มีคะแนนรวม

40 คะแนน

โดยมีเกณฑ์ในการประเมินผลชิ้นงานทั้ง 2 ชิ้น ดังนี้

1. ความครบถ้วนของรายงานและเนื้อหา และความถูกต้องตามแบบฟอร์มการเขียน
2. ความละเอียดชัดเจนของการนำเสนอและความสามารถในการอธิบายความ
3. การมีส่วนร่วมในการสัมมนา
(การตอบปัญหาและแสดงความคิดเห็น)

ข. การสอบไล่ประจำภาคการศึกษา มีคะแนนรวม

60 คะแนน

ข้อสอบแนววิเคราะห์และประยุกต์ จำนวน 2 ข้อๆ ละ 30 คะแนน